DISSERTATIO INAVGVRALIS MEDICO-CHIRVRGICA

DE

CATARACTA

QVAM

PROPITIO NVMINE DIVINO

PRÆSIDE

PRO-RECTORE ACADEMIÆ MAGNIFICO

DN. FRIDERICO HOFFMANNO

ORDINIS MEDICI SENIORE ET h. t. DECANO

PRO GRADV DOCTORIS

LEGITIME IMPETRANDO

d. Martii MDCCXXIX.

PLACIDÆ ERVDITORVM DISQVISITIONI SVBMITTIT

AVCTOR

MAVRITIVS HEINRICVS HENRICI

HALA-MAGDEB.

HALAE MAGDEBVRGICAE,

Typis JOH. CHRISTIANI HILLIGERI, Acad. Typogr.

DISSERTATIO INAUGURALIS MEDICO-CHIRURGICA

DE

CATARACTA.

PROOEMIUM.

OMnia organa viſceraque corporis humani ita ſunt comparata, ut propter ſtructuram, elegantiam, ac diſpoſitionem, actionibus viventium perficiendis aptam, ſummam admirationem excitare queant. Quo diutius enim & attentius ea conſideramus, eo major & frequentior nobis ſit occaſio, eorum intuitu obſtupeſcendi, ac ineffabilem Summi Creatoris Sapientiam ac Bonitatem admirandi celebrandique. Differunt quidem ratione formationis ac uſus; aliæ enim requiruntur partes ad perficiendum auditum, aliæ ad reſpirationem aliæ ad circulationem ſanqui-

nis; mutua tamen æmulatione, quaſi invicem certant, ut difficillimum ſit ſtatuere, quænam earum ſtructuræ elegantia, ac ſymmetriæ mechanicæ excellentia, reliquas antecellat: Nullum certe organon præ aliis magis ſe diſtinguit, quam Viſus, non ſolum ratione nitoris, ſplendoris, ſed etiam artificioſisſimæ Structuræ. Quid enim utilius jucundiusve, quam omnia totius hujus univerſi opera ac creata, intimius paulo perluſtrare? Viſu incommoda proſpicimus, proſpecta poſtea avertimus; & gratisſimo rerum aſpectu mentem oblectamur. Recte itaque *Orpheus oculos naturæ Speculum, Plato partes diviniſſimas, Alexander Peripateti Animæ feneſtras* nominarunt. Cum vero tam multæ & variæ partes ad oculum conſtituendum concurrant, quæ teneriores longe & exquiſitioris ſenſus quam vix in ulla alia; mirum non eſt, nobilisſimum hoc viſus organon, tam ab occurſantibus externis injuriis, quam a cauſis internis facile ac ſæpe lædi, & ob id multis admodum ob noxium eſſe morboſis paſſionibus, penitiori indagine merito dignis. Sed nimis longum foret, ſi omnia quæ in oculos cadunt vitia evolvere niterer, inprimis cum Magnif. *Dn. PRÆSES* præcipua ex illis peculiari diſſertatione haud ita pridem jam excuſſerit. Hinc ex omni cenſu tantum primarium quendam affectum, viſu omnino privantem, Cataractam puto, breviter perluſtrandum mihi inpræſentiarum elegi. Quem quidem laborem, ut in me ſuſciperem, induxerunt me cum aliis lites de origine & ſede hujus mali, etiamnum inter Chirurgos vigentes, dum multi adhuc recentiorum cauſam Cataractæ,

in

in pellicula, liberam radiorum Solarium viam impedente, quærunt atque conſtituunt, quod tamen cum depoſitione & reſolutione minime convenit, uti ex enucleatione propoſiti Thematis pluribus patebit. Annuat itaque Divinum Numen conatibus meis, largiatur benigniter vires, ut cœptus labor in ejus gloriam, & proximi commodum cedat!

§. I.

VOx Cataractæ, ut ab ejus nominis notione exordiar, origine græca, & ſecundum nonnullos derivatur a *καταράσσω* id eſt, *cum impetu decido*, ut obex quo porta obfirmari ſolet, & valvæ, quibus aquæ irruentis vim cohibere intendimus; vel, ut aliis placet, a *καταῤῥέω*, *decido delabor*. Apud Latinos, ut *Celſum* & *Plinium*, Suffuſio ſeu *ὑπόχυμα*, Gallos Cataracte Germanos der Staar audit. Eſt autem cataracta vitium viſus cum mutatione coloris naturalis pupillæ, vel in albicantem, vel gryſeum, glaucum, & margaritæ ſimilem, quo fit, ut radii luminis minus colligi, & ad Retinam transferri poſſint: Quod nam vero præciſe Cataracta ſit, ex ſequentibus patebit.

§. II.

Circa Cataractæ genium & formationem valde Autores diſcrepant, inque diverſam abeunt ſententiam. Veteres, ut *Ægineta lib. VI. cap. 21.* notante quoque *Wollhouſio*, in *Diſſert. de opthalmicis*, Cataractam definit, quod ſit concrementum, ſive concretum, in cornea membrana, juxta pupillam, ab impuris humoris aquei particulis genitum, quod a nonnullis ad polypoſam concretionem

refertur, quo radiorum luminarium ingreſſus in oculos intercipitur.

§. III.

Autores medii ævi, pelliculam eſſe, perhibent, aqueo humori innatantem, a cujus parte craſſiori heterogenea & coagulata eandem derivant, quæ, ubi ex parte tantum pupillæ obvertitur, viſum imminuit, ubi vero toti prætenditur, omnem adimit, & cœcitatem inducit. Recentiſſimi vero Scriptores uti *Antoine* & *Maitre Jean*, vid. *Hiſt. Acad. Reg. Scient. 1706. pag. 15. 1707. pag. 27. Memoir. pag. 654. 731. 1708. pag. 47. 1709. pag. 27.* experientia & inſpectione cadaverum crebra edocti, ſedem Cataractæ non in humore aqueo, ſed potius in Cryſtallino eſſe perhibent, huncque opacum, induratum, extenuatum, & emarcidum contendunt.

§. IV.

Quænam autem ſententia præ altera veritatis fundamento nitatur, quæque in Theoria pariter ac praxi in ſigniorem obtineat uſum, nunc indagabimus. Quod attinet opinionem veterum, dicimus: illam ex parte tantum veram eſſe, & ex oculorum Cataracta tantum ſpuria quondam obſeſſorum, inſpectione ita apparere, ubi concretionem quandam materiæ intra humorum aqueum, aſt raro, obſervarunt nonnulli. Cataracta etenim ſpuria, quæ eſt polypoſa quædam concretio, aqueo innatans & ad depoſitionem minus apta, veterum Sententiam aliquo modo defendere videtur.

§. V.

Quod concernit, alteram Theoriam de ſuffuſione, ubi aliqui recentiorum ſtatuminatum eunt, in humore aqueo exiſtere pelliculam, hæc minime probari poteſt.

Neſcio

Neſcio ſane, qua ratione pellicula in foramine uveæ, vel ante, vel pone, generari poſſit, cum nihil adſit, quod cohæſionem particularum fibroſarum ab impuritate humoris aquei collectarum, preſſione efficiat. Vis quoque contractilis Uveæ minime concedit, ut illud in margine uveæ, vel interdiu, vel noctu appoſitum, in veram membranam, mutari queat, nec datur adminiculum, quo mediante, hæcce materia in membranam ſolidam compingi ac mutari valeat, imo ipſa operatio teſtatur pelliculam non ſine uveæ læſione abradi ac deponi poſſe, licet ſumma præcautio ab operatore adhibeatur.

§. VI.

Sequitur nunc indaganda recentiorum de Cataracta opinio, in opacitate Humoris cryſtallini quærenda, quam veriſſimam ac certiſſimam eſſe aſſerimus, hac tamen cum differentia, quod per Cataractam ut plurimum, non autem ſemper, opacitatem humoris cryſtallini intelligere velimus, ſiquidem dantur caſus, ubi aliquando loco Lentis cryſtallinæ opacæ, concretum quoddam, (conf. §. II.) in humore aqueo obſervatum fuerit. Cataracta itaque deſcribi poteſt, quod ſit ut plurimum, opacitas Lentis cryſtallinæ, raro concrementum, multo minus pellicula, viſualium objectorum radiorum tranſitum ad retinam, pro efformanda imagine, præpediens. Hanc opacitatem Lentis probare videntur, 1.) Figura illius cum Lente conveniens; figuræ etenim eſt rotundæ, pellicula autem ſi adeſſet, irregularem plane obtineret figuram. 2.) Colorem habet cum Lente Cryſtallina communem. 3.) Situs, locusque ejus fixus, conſtanter enim Cataracta attritu oculi capitisque conquaſſatione ſuum obtinet ſitum, cum membrana ſi eſſet, omnino fluctuaret. 4.) Si

ocu-

oculus oblique abvertitur luci, circulus quidem obſervatur niger umbroſus, qui indicat, Cataractam non in humore aqueo, ſed in Cryſtallino, tanquam in loco profundiori, hærere. 5.) Cataracta nonnunquam eandem cum Lente Cryſtallina obtinet Convexitatem. 6.) Ipſa intruſio acus, ab omnibus adornata autoribus, aſſertum meum affirmat; quia oculus non perforatur in parte antica, hoc eſt, pupilla, ubi aqueus hæret, ſed per ſcleroticam retro cryſtallinum, adeoque poſt tunicam uveam intruditur ad deponendam cataractam. 7.) Si eſſet membranula, tunc ſine humoris Cryſtallini perforatione & divulſione deprimi non poſſet, unde neceſſario operatione inſtituta, nunquam rediret viſio, cum tamen contrarium fieri animadvertamus. 8.) Experimenta denique ſæpius cum oculis defunctorum Cataracta obſeſſis a Gallis hoc ſæculo a *Maitre Jean* in tractat. de oculor. morbis pag. 110. & *Antoine* Pariſiis coram Societate regia (vid. §. 3.) ſatis ſuperque declarant, Cataractam revera nil aliud eſſe, quam opacitatem, indurationem cryſtallinæ Lentis, minime vero pelliculam.

§. VII.

Theoria hæc ab *Antonio* & *Briſſæo* in lucem protracta ante 70. & ultra annos *Quarræo*, Medico & Chirurgo Pariſienſi celebri, jam innotuit, qui eandem Pariſiis in publicum evulgavit. Cui aſſentitur etiam *Rolfinckius in Diſſ. Anatom. Lib. I. cap. 3. pag. 179.* qui inventum hocce binis vicibus ſua in oculis defunctorum apertis autopſia, confirmat, ut & *Nuckius. Experim.* 7. hanc Sententiam, licet, obſcure, foviſſe videtur inquiens: *Quandoque malum in ipſo humore cryſtallino hæret, hujus antica ſuperficies opaca reddita colorem mutat, ſalvo manente humore aqueo.*

aqueo. Licet quidem præfatus *Nuckius* hanc opacitatem Lentis non pro Cataracta venditet, ſed pro Cryſtallini humoris obſtructione a particulis terreſtribus habeat, attamen re probe examinata, revera cum citatis ſuperius Autoribus coincidit. Ex quibus intelligimus, inventionis hujus novi Syſtematis gloriam, nec *Antonio*, nec *Briſſæo*, aliisque recentiſſimis, ſed *Quarræo*, & *Rolfinckio* eſſe tribuendam. Ubi ſciendum, novæ hujus opinionis Ruspatores inter ſe non adeo convenire, ſiquidem alii ut *Antoine* & *Briſſeau*, *Heiſter. in Diſſ. de Cataracta;* perhibent, humorem cryſtallinum continuum manere, & in totum reddi opacum. Aliis ut *de la Charriére operat. Chirurg. cap. 29.* volunt, præſente Cataracta pelliculam quandam a Lente ſecedere opacam, inque humore aqueo fluctuare, quod ex ſtructura Cryſtallini humoris, liberiori aëri per aliquod tempus expoſiti, & in lamellas fatiſcentis patet.

§. IIX.

Nova hæc hypotheſis, uti communis mos eſſe ſolet, nacta fuit adverſarios, inter quos præcipuus eſt *Woolhouſius*, *qui in Diſſ. ophthal.* innumeris experimentis, & ratiociniis, illam evertere ſtudet. Quem tamen præter *Antonium* & *Briſſæum*, clariſſ. *Heiſterus in alleg. diſſ.* ſolide refellit. Fundamentum, totius Controverſiæ, variorum Autorum animum torquens, poſitum eſſe videtur in Lente Cryſtallina. Quam plerique Phyſicorum & Medicorum fingunt, eſſe inſtrumentum, ad viſum neceſſarium, adeoque ſine illius detrimento, nunquam abeſſe poſſe. Quæritur itaque, num humor cryſtallinus ad viſum adeo ſit neceſſarius, ut illo deficiente pereat viſio? Ad hoc reſpondemus: Lentem Cryſtallinam ad comple-

tionem viſus potius, quam ſummam neceſſitatem contribuere, exemplo, Cameræ obſcuræ completæ, in qua tantum duo vitra lentiformia ad repræſentationem imaginum, in oculo vero humano cum tres ſint, facile uno carere poſſumus humore. Quis tamen præ ceteris abeſſe queat, paucis demonſtrabimus.

§. IX.

Jam noto notius eſt, aquei humoris effluxum, ut & vitrei deſtructionem, omnimodam cœcitatem poſt ſe trahere, Lentis vero Cryſtallinæ læſio & ablatio viſum non prorſus adimit. Probat hoc Cataractæ depoſitio ubi Lens Cryſtallina ad fundum oculi deponitur, ſine detrimento viſus notabili. Experimento quoque *Hugenius*, oculo artificiali inſtituto, humorem Cryſtallinum ſumme neceſſarium non eſſe, probat, ubi ſepoſita lente Cryſtallina ex oculo artificiali, objecta tamen poſtea viſu percipere potuit, tantum non adeo diſtincte & perſpicue. Ex quo experimento pateſcit, Cryſtallinum humorem ad viſum non adeo eſſe neceſſarium, ſed tantum ejus completioni, proindeque viſui accuratiori inſervire. Hinc dejecta Cataracta, ſeu opaca Lente, viſus quidem redit, ſed non adeo accuratus; ſiquidem qui ab hoc malo liberati ſunt, majora bene diſtinguunt, ſed minutiſſima objecta haud accurate diſcernunt, hinc opus habent vitro convexo, quo mediante accuratioris viſus defectus compenſatur.

§. X.

Demonſtrata Cataractæ vera indole, ac natura, competit illam probe diſtinguere ab aliis affectibus, cum quibus cognationem quandam habere videtur; v. g. a *Gutta ſerena, vel Amauroſi*, germanis der ſchwartze Staar, ubi

ubi nullam læſionem in oculo percipimus, ſed ratione coloris, nitoris externi, alteri æqualis eſt, viſus tamen abolitus reperitur. *A Leucomate, vel albugine*, quæ eſt affectus corneæ, inæqualis ob maculas, ac cicatrices, exterius apparentes, redditæ; Ab *Ungue*, ubi extra corneam præternaturalis orta membrana. *Ab Hypopyo*, in quo materia purulenta in camera anteriori fluctuat, & humorem aqueum reddit turbidum; *a Glaucomate*, quod malum ſenibus familiare, & vitium humoris vitrei, in ejus opacitate, & colore glauco conſiſtens, Germanis, **ein Katzen-Auge, oder der graue Staar.**

§. XI.

Antequam cauſas Cataractæ inquiramus, haud inconſultum fore arbitor, ſi brevem quandam lentis Cryſtallinæ, in qua Cataractæ ſedes quærenda, deſcriptionem præmittam. Corpus autem eſt ſumme diaphanum, utrinque convexum, magis tamen in parte poſtica, quam antica, in vitrei humoris ſinu blande decumbens, ſolidius vitreo, ligamento ciliari libere ſuſpenſum, ejusque ope mobile, ex variis lamellis arcte invicem cohærentibus conſtans, in propria membrana cum ſequentis humoris continua, quaſi in vagina, ne e loco & ſinu a lapſu & concuſſione capitis, cedere queat, (a *Ruyſchio* Cryſtallina, ab aliis arachnoidea vocata) tenetur. Hujus jam allegati *Ruyſchii* injectiones ſubtiliſſimæ detexerunt, quod nonſolum jam dicta membrana arachnoidea ſed etiam ipſe humor Cryſtallinus, variis ac multis vaſis, non ſanguinem, ſed limpidiſſimum humorem lymphaticum viſcidum vehentibus, gaudeant; qui humor glutinoſus quaſi, inter laminas ſecretus, ſimul cum vaſculis intertextis combinationem, & cohæſionem lamellarum

 efficit;

efficit: Lamellæ Lentis, ex quibus conflata, in exſiccato, vel cocto Chryſtallino demonſtrari poſſunt, qui ad ſimilitudinem ceparum decorticari poteſt; vid. Magnific. Dn. PRÆSIDIS inſtituta cum Lente Cryſtallina certe curioſa experimenta, in *Diſſ. de morbis oculorum præcipuis*, §. *21. pag. 20.* allegata.

§. XII.

Cauſa hujus affectus proxima eſſe videtur, vel obſtructio vaſculorum ſubtiliſſimorum, non Tunicam ſolum vitream perreptantium, ſed etiam eorum, quæ in Corpus intrant, vel etiam concretio eorum, quando vaſis nutrientibus ruptis, aut alio modo deſtructis, vaſcula Lentis inaniuntur, collabuntur, concreſcunt, ac pori illius ita immutantur, ut ad radios transmittendos inepti fiant, Lensque opaca & minor reddatur. Remotæ eſſe poſſunt cauſæ, omnia, quæ calorem in oculo vehementer augent, circulationem humorum in oculo impediunt, quo vaſcula conſtringuntur, exſiccantur, concreſcunt, ac ſucceſſu temporis opacitatem inducunt, ut ab aqua fervente, in oculum incidente, pulvere pyrio, fulgure, &c. Omne porro id, quod circulationem in Lente reddit difficiliorem, ut affluxus humorum verſus caput, & ſubſequentes ophtalmiæ vehementiſſimæ, Mœror, Triſtitia &c. Hinc vitio huic frequentiſſime expoſiti ſunt illi, qui periodicis cephalalgiis, continua acri humorum ad oculum defluxione, moleſtantur; illique qui ignis moleſtias & injurias ferunt, ſut Fabri, Chimici, Metallurgi, Campanarii. conf. *Ramazzinus, de morbis artificum.* *Antonius quidem, pag. 125. 127. 153. pro vera Cataractæ cauſa, venditat acidum: Cataractam, inquiens, eſſe opacitatem Cryſtallini, ab humore acido productam, qui inſinuan-*

ſinuando ſe in poros Cryſtallini diſſolvit fermentum ejus radicale, conjungit particulas molles, fibras ejus componentes, eas indurat, exſiccatque &c. An vero recte ſenſerit, cujusvis judicio relinquo.

§. XIII.

Variæ apud Authores differentiæ occurrunt Cataractæ, notabiles autem & veras ſolum notare volumus. Idcirco *incipiens* nobis vocatur, ubi quandam imbecillitatem viſus ægri accuſant, ob Lentem obſcuratam, cujus ſigna enarrantur §. XIV. *Confirmata*, ubi pupilla perfecte jam opaca fuerit, ſoliditatem debitam obtinuerit, minimeque ægri objecta, vel lucem, e Tenebris diſtinguere poſſint. *Spuria*, ubi Concrementum in humore aqueo. vid. §. II. vel mucoſa quædam materia in humore aqueo contenta, quæ impedit, quo minus radii ad retinam recta linea transferri poſſint, extraordinaria quoque habet Symptomata. *Particularis*, ubi Maculæ albicantes in Pupilla obſervantur, & ex parte modo Lens obſcuratur; *Vera*, *totalis*, & *matura* vocatur, ubi tota Lens mutarit naturalem colorem, perfecte reddita opaca, alioſque colores induit, ut albicantem, gryſeum, glaucum, vitreum, quandoque flavum, viridem, chalybeum, caſtaneum, & nigrum. Optimæ vero notæ Cataracta ſunt, quæ Cinericiæ & perlarum inſtar coloratæ.

§. XIV.

Signa Diagnoſtica recentis ac incipientis Cataractæ, ex relatione partim ægrotantium, partim ex aſpectu, novimus. Ex hoc; ſi in Pupilla nigritiei mutatio quædam, non vero perfecta opacitas, obſervatur. Ex illa; ſi quandam hebetudinem, ſeu turbationem oculorum accuſant, ac ſi per fumum, vel nebulam tranſpiciant, ut minora

non recte diſtinguere poſſint, donec ſucceſſu temporis, nebula facta denſior, qua omni viſu privantur. Quibusdam in principis punctula nigra, muſcæ volantes, aranearum telæ, filamenta, flocci in aëre hærentes, ob oculos obvolant. Alii, objecta externa diviſa & multiplicata vident, opacitas enim, ſi in medio exiſtit, diviſum quaſi repræſentat objectum. Alii tenuem Telam ob oculos expanſam habere putant, quæ magis magisque occreſcit, ac denſitatem majorem induit, donec omnis viſus ademptus, & ad maturitatem flectit cataracta.

§. XV.

Tempus vero, quo venit ad maturitatem Cataracta, non abſolute determinari poteſt, in nonnullis citius, in aliis tardius. *Paulus Barbette, in Chirurgia c. 16.* contendit, *tribus primis annis Cataractam adeo mollem eſſe, ut acus ductum ſequi recuſet, aſt poſtea eam duritiem aſſumere, ut nulla arte ſolvi queat.* Nunc intra annum unum, vel alterum, nunc intra aliquot menſes, pro varietate humorum diſpoſitione corporis, externorumque irruentium impetu, ad maturitatem pertingit, pro indeque depoſitioni apta fit. Si enim Lens nondum perfecte opaca, ob mollitiem, vim acus ſuſtinere non poteſt, ſed facile dilaceratur, ac in fruſta ſecedit. *Fernelius Lib. 5. Pathologiæ cap. 5.* & *Fabricius Hildanus, Cent. 5. obſerv.* 14. habent exemplum ſuffuſionis, unius ſpatio diei exortæ ac maturatæ.

§. XVI.

Pro variarum circumſtantiarum & cauſarum ratione, Prognoſis quoque admodum eſt dubia. Si Lens ad maturitatem pervenerit, minimeque margini uveæ adhæreat, facili modo acu deponi poteſt ab experto Chirurgo. Si

vero

vero pupilla ſemper manet immobilis, quod exploratur, ſi palpebræ clauſæ leni frictione agitentur, iisque apertis, oculus ſubito inſpiciatur, & in tenebris, neque amplior, neque in clara luce, anguſtior facta, ſed ſemper manſerit ejusdem magnitudinis, tunc ut Chirurgus operationem non ſuſcipiat, eſt ſuadendum. Idem tenendum, ſi fuſtis, ictu vehementiori, inſtrumento gladiatorio, excitata fuerit. Porro in ſenibus, cachecticis, ſcorbuticis, iisque qui continuis capitis doloribus & opthalmiis frequenter exercentur, depoſitionem reſpuit omnem Cataracta. Depoſitionem quoque recuſat, quæ colore gaudet cœruleo, vel immatura, ac incipiens eſt. Cataracta itaque ad deponendum apta, cenſetur illa, quæ colorem obtinet margaritæ ſimillimum, aut ad cineritium inclinat. Et operatio cum certa ſucceſſus ſpe inſtituitur, ſi ſubjectum, mediæ ætatis, bonis ſcateat ſuccis. Ac in his etiam, ſi vitium non adeo obfirmatum, ſolis interdum remediis, ſine operatione cataracta tollitur. De quo tamen jam pluribus.

§. XVII.

Provolvimur igitur ad Cataractæ ablationem, & ſanationem, quæ apud practicos duplicis eſt generis; medicamentis, aut operatione. Ad ſanationem per medicamenta, incipiens requirenda, ubi Lentis obſcuratio nondum eſt plenaria, vaſa nondum rupta, vel in ſolidas fibras concreta, æger in media adhuc ætate conſtitutus, maculæ albicantes modo apparent in pupilla, Patiensque non omnem viſum amiſit, ſed lumen, a tenebris diſtinguere poteſt. Ab *Antonio* & aliis curatio per medicamenta tanquam fruſtranea rejicitur; perpenſis vero jam dictis circumſtantiis, tentare omnino poſſumus, an per

medi-

medicamenta convenientia obſtructa vaſa reſerari poſſint, aut ad manus curationem confugiundum ſit. Et certe varii Autores affirmant, quod ſæpius Cataractæ incipientes, medicamentis ſanatæ fuerint; vid. *Celſ. lib. 7. cap. 7. Paræus. lib. 16. cap. 19.* putat. quod radii luminares, vel refracti a corpore ſplendenti, pupillam caſu fortuito intrantes, incipientem tollere poſſent. *Aqua pendens in operat. Chirurg. c. de ſuffuſ.* commendat ſuam cucurbitam ocularem, cujus beneficio medicamenta applicari vult, & magnam exinde promittit utilitatem. *Nuckius in Experim. Chirurg.* infuſum croci metallorum, & ſanguinem Columbinum calide inſtillatum commendat. Noſtri quoque ævi Practicorum Experientia teſtatur, quod incipientes, ſanationem per medicamenta interdum non reſpuant ſed malum tollant.

§. XIIX.

Jam non abs re erit, ſi medicamenta tam interna, quam externa, hunc in finem proficua, paucis recenſeam. Ad reſerandam itaque lentis ex parte capacæ obſtructionem, & materiam peccantem eliminandam, conducunt. 1.) Laxantia & evacuantia, ex materia medica nobis nota. 2.) Sudorifera, & ſanguinem purificantia, ac corrigentia, ut decacta Lignorum, infuſa thei formia &c. 3.) Errhina, quæ humores abundantes non modo derivant, ſed per os, & nares etiam educunt. *Boyleus in Philoſoph. Experiment.* teſtatur, ſolo Turpetho minerali Paracelſi ad grana tria, naribus attracto, multos a cœcitate curatos fuiſſe. 4.) Collyria, ex aquis ophthalmicis parata, ut aqua verb. Euphraſ. Chelid. mag. Valerian. Fœnic. Cyani. Roſar. l'eau d'Arquebuſade, aqua Reg. Hung. ſufficienti quantitate aq. fœn. & roſ. diluta. Vinum

rubell,

rubell. cum ſemine fœn. decoctum, tepide inſtillatum oculo. Halitus fœniculatus, juniperatus, caryophyllatus, Vapor infuſ. Thee & Coffe. 5.) Maſticatoria ut Cubebæ, Myrrha, Maſtix, Radix Pyrethri, Zedoar, Angelic, Carlinæ, Acori veri; utrum vero ex horum uſu magna utilitas ad noſtrum ſcopum quærenda ſit, docebit, qui periculum faciunt, experientia. Si tamen internis aliquid obtinendum, erit hoc 6.) per mercurialia, & cinnabarina, quæ magna, colliqueſcendo & reſolvendo humores ſpiſſos, virtute pollent. Ex præcipuis autem eſt ſulphur antimonii fixatum *Magnif. Dn. PRAESIDIS*, quo, ſe aliquoties diſcuſſiſſe ſuffuſionem mihi aſſeveravit.

§. XIX.

Ne vero nova congeſtio & humorum affluxus verſus oculos oriatur, commendantur media ex fonte Chirurgico deſumta. Ut, 1. Si corpus Plethora laboret, & multitudo ſanguinis in cauſa, venæſectio in loco, a parte affecta remoto inſtituenda, vel brachio, vel pede. 2. Cucurbitulæ ſiccæ & ſcarificatæ, locis conſuetis, dorſo, brachiis cruribus, adplicatæ, de quibus *Galen. lib. 13. Method. medendi. cap. 19.* ſummo capiti adhibitis, oculo laborantibus egregium auxilium promittit. 3 Veſicatoria, nuchæ aut lauteribus Colli pone aures adplicanda, pro meliorique derivatione aliquamdiu aperta ſervanda. 4. Setacea, per cervicis cutim trajicienda, per tempus relinquenda, & quotidie a ſordibus mundificanda; vid. *Paræum lib. 9. cap. 21.* 5. Fonticuli, in brachio, loco ſolito confecti, poſtea rite tractandi, quotidie mundificandi, & per annum ac ultra aperti ſervandi.

§. XX.

Jam dicta & allegata varia medicamenta interna,

externa, & remedia Chirurgica, egregiam quidem, ſpiſſos humores reſolventem virtutem habent, item in principio ſuffuſionis, ubi obſtructio lentis non adeo pertinax ſœpius tamen fruſtra, teſte experientia, adhibentur, & ad operationem Chirurgicam, ſi ægris amiſſum viſum reſtituere volumus, confugiendum. Antequam vero, ipſam operationem exponamus, prius monita quædam ad Chirurgos tam, quam ægrum præmittenda ſunt.

§. XXI.

Quivis Chirurgiæ cultor veram cognitionem Lentis, & ſtructuræ oculi, ex anatomica ſcientia habere debet, quo ſciat, quid deprimendum, cui parcendum, ne temere quid lædat. Deinceps neceſſe eſt, ut inſtitutam, ab aliis expertis Chirurgis vel Medicis, depoſitionem, ſæpius viderit. Porro ſit intrepidus, acie oculorum inſtructus, manu firma, vel ſi forte imbecilliori, ut fulcro nitatur. Tum ſit ambidexter, id eſt, agilitate utriusque manus præditus. Si enim requiſita Chirurgi, quæ *Celſus lib. 7. de re media* deſiderat, omnibus ferme operationibus peragendis competunt, certe in depoſitione Cataractæ delicata ſatis ac ſubtili neceſſaria. Præterea de origine, maturitate, & ſpeciebus Cataractæ edoctus, an nempe malum ſit ſimplex, vel compoſitum & complicatum, cum vitio corneæ, Glaucomate, gutta ſerena &c. Demum certus ſit de ætate, qua depoſitio inſtitui poteſt. Senilis enim & puerilis ætas operationem non admittit.

§. XXII.

Reſpectu ægri, Chirurgus conſideranda hæc habet; an nempe ſit Plethoricus, atque tunc uno vel altero die, ante operationem vena ſecanda; an alvus adſtricta, quæ

cle-

clementi laxativo, & Clyſtere ſubducenda. Ratione temporis, aërem ſibi ſeligat temperatum, diem ſerenum, locum ſatis lucidum quidem, ſed non radiis ſolaribus illabentibus recta illuſtratum, quo minus in operatione impediatur. Matutinæ horæ plerumque aptiſſimæ habentur, quidam magis pomeridianas commendant, & quidem hanc ob rationem, quia aſſumtis cibis, ſyncope tam facile non metuenda ſit, ſubſequens quoque ſomnus varia ſymptomata avertat. Sed ſyncopticum affectum etiam declinare & avertere poſſumus, ſi horis matutinis ante operationem jubemus, ut ægris vitrum vini generoſi, cum parva quantitate panis ſimilaginei porrigatur.

§. XXIII.

Inſtrumentum ad mox ſequentem depoſitionem neceſſarium, eſt acus, vario ab autoribus modo deſcripta & confecta. Aliis enim placuit aurea, argentea. vid. *Horn. pag. 413.* nobis Chalybea. Ratione formationis a *Purmanno* & *Sculteto* rotunda, a *Guillemeau de morb. ocul. cap. 3.* plana præfertur. *Albucaſis* & alii excogitarunt perforatam, per cujus foramen, poſtquam jam ingreſſa eſſet, ſuctu Cataractam extraxerunt. *Nuckius Experim. Chirurg. 7. ſub fig. 1, 2.* duplicem acum, alteram acutam, alteram obtuſam, commendat, quarum intruſionis modum etiam *loco alleg.* deſcribit. Alii, acum forcipis ad inſtar formatam reliquis præferunt, quibus non tantum Cataractam deprimere, ſed & eandem extrahere ſatagunt. Sic *Blankardus in Chirurg. pag. 85.* exiſtimat, in parte oculi ſuperiori, in Circulo Iridis, infligi poſſe vul-

nuſculum, & mediante acu, forcipis in modum fabrefacta, Cataractam dejectam extrahi poſſe, ad præcavendum, ſi in oculo remaneret, ejus aſcenſum. Sed quam difficilis ſit hicce operationis modus, optime norunt noſtrates ocularii, operationem hanc jure rejicientes. Variæ acuum delineationes apud *Heiſterum in Chirurgia Tab. 12.* exſtant. Ex quibus figuram 5. præ aliis Author commendat. Nam rotundæ, apice tenui donatæ acus, a noſtris quibusdam Chirurgis etiam uſurpantur; his vero facillime humor dilacerari, minusque firmiter acus inhærere poteſt, ſed gliſcit. Optima itaque eſt quæ ab *Heiſtero* ſub fig. 5. delineata præfertur, illaque cujus delineationem *Guillemeau. Operat. Chirurg. tab. 12.* ſub E. F. G. H. ſuggerit. Quæ a recentiſſimis ocularìis nunc adhiberi ſolet.

XXIV.

Tandem pervenimus ad operationem ipſam, quæ tam difficilis non eſt, ut a vulgo & veteribus habetur & venditatur. Requiritur ſaltim manus habilis & exercitata. Operatoris etiam eſt officium, ut curet, quo varia adhuc ante operationem præſto ſint, nempe. 1. Miniſtri, alter, qui ægri caput detineat, alter qui neceſſaria operatori porrigat. 2. Collyrium, ex aqua Roſarum, fœniculi, cum albumine ovi conquaſſatum. 3. Splenium triangulare ut oculus non ſolum tegatur, ſed cavitas quoque orbitatis expleatur, quo faſcia eo melius applicari poſſit, 4. Faſciæ ad deligationem oculi aptæ, deſcribuntur a Doctiſſ. Profeſſore *Baſſio in tractatu de Faſciis pag. 108.*

Si depoſitio in uno oculo inſtituta fuerit, faſcia oculus ſimplex ab Autore dicta, ſi in duobus, l'oeil double ſumenda.

§. XXV.

Poſt apparatum inſtrumentalem, pariter ac deligatorium, æger collocatur in ſedili humiliori, oculis luci obverſis, quorum ſanus deligatur, ne operator ex motione oculi ſani, quem alter ſemper ſequitur, impediri queat, nec ſe moveat patiens cum corpore, vel oculo, aut multa in operatione loquatur. Poſtea operator, ex regione oppoſita ſedili altiori inſidens, appropinquat ad ægrum, cruraque ipſius, divaricatis ſuis cruribus excipiat, ac jubeat ut Miniſter a tergo adſtans ægri caput firmum teneat, oculum æger aperiat, verſusque naſum torqueat. Quo facto Chirurgus, ſeu Medicus, ſiniſtra manu palpebras affecti ſiniſtri oculi deducat, vel ſpecillo oculum obfirmet, manuque dextra (ſi ſiniſter) ſiniſtra (ſi dexter oculus laborarit) acum bene politam, per pannum aliquoties transmiſſam, ut parum incaleſcat, pollice indice & medio digitis admoveat, & brachio, vel fulcro innitente, vel digito annulari & auriculari, proceſſui Zygomatico impoſitis, acum per partem opacam, ſeu ſcleroticam, ad ſtraminis diſtantiam ab iride, ſenſim volutando, verſus angulum perpendiculariter intrudat. Ad interiora penetraſſe acum, ex nulla amplius reſiſtentia ocurrente percipitur, ubi tunc ſuſpenſa manu movenda leniter acus, inclinanda ad ſuffuſionem, & lens obſcurata leni motione acus, a tunica Ruyſchiana, & ligamento ciliari

 libe-

liberanda, & ſub humorem vitreum in fundum oculi deprimenda eſt. Facta depoſitione, per momentum acus in fundo oculi detinenda, quo impediatur, ne ſuppreſſa lens rurſus reſurgat, novamque depoſitionem poſtulet. Tandem leniter ac blande, palpebris compreſſis, acus extrahenda, oculus occludendus, & ſplenio ac Collyrio convenienti, imbuto, deligandus eſt. Quidam operatione peracta Phiolam aqua repletam, & luci obverſam, ad videndum, an colores æger diſtinguere poſſit, commendant; ſed male, quia hoc modo Cataracta facile a ſubitanea commotione inconſueta, rurſus aſcendit, & priſtinum occupat locum. Poſtea æger in lectum ſupinus, capite elevato, tenebroſo conclavi, per octiduum reponendus. Durante hoc tempore parum ſe moveat, loquatur ſubmiſſa voce, non tuſſiat, ſternutet, aut cachinnetur. Neque conducit, ut eſculenta dura maſticatione indigentia aſſumat. Ad alvum & veſicam exonerandam non ſurgat, ſed vas quoddam, pro excipiendis excrementis, ano ſubmittendum; quia hæc omnia Cataractæ aſcenſum excitare queunt. Elapſis aliquot diebus, ceſſante inflammatione, confortantia admovenda oculis, valvæque feneſtrarum ſenſim removendæ & admittenda lux, quo oculus magis magisque lumini rurſus aſſueſcat.

§. XXVI.

Interea cibum capiat mollem, non durum, ſalſum ac aromatibus valde conditum, ut juſcula

ex

ex carnibus & vegetabilibus, ova ſorbilia, pruna, ceraſa cocta, & olera molliſſima, ad alvum ſimul laxam ſervandam. Abſtineat a potu ſpirituoſo, cereviſia fortiori, vino, aliisque caput debilitantibus, & humores ad oculos concitantibus. Sed bibat cereviſiam ſecundariam, vel decoctum hordei, avenaceum, leniter acidulatum & edulcoratum. Hac victus ratione per acto & ultra dies uti, & deligationem quotidie ſemel, vel bis reiterare decet; donec omnis inflammationis ſubſequentis metus evanuerit.

§. XXVII.

Coronidis loco, quædam adjicienda ſunt de præſervatione a Cataracta, quis imbecillitate laboret oculorum, nebulam aut fumum aliamve obſcurationem ante oculos verſari ſentit. Ad incipientem lentis Cryſtallinæ opacitatem, in die ſæpius halitus fœniculi maſticati, vel baccarum juniperi, aut Caryophyllorum, itemque Maſtichis, exceptus, vel vapor infuſi Thee & Cafee minus aqua ad ambuſta Gallorum inſtillanda. Hæc omne ferme abſolvunt punctum, præſertim ſi oculus a frigore, & fortiori radiorum valde luminoſorum irruentium vi defendatur; haud neglectis, ſi opus, internis, ſanguinem purificantibus & diluentibus, ut Infuſis Herbarum, Theiformibus, decoctis lignorum, & laxantibus blandioribus.

F I N I S.

FRIDERIC. HOFFMANNUS
h. t. PRO-RECTOR,

NOBILI ET PRAECLARE DOCTO

DN. CANDIDATO.

S. D. P.

MAgnum merito divinæ benignitatis munus veneror, quod qui parentem in cathedram duxi, jam etiam filium ducam. Triginta enim & quod excurrit elapſi ſunt anni, quum primum mihi Tuus, Candidate præſtantiſſime, *Dnus Parens, nunc beatus, innoteſceret & a me poſt annuam inſtitutionem, ſummos in Medicina honores acciperet. Ex eo ipſum ceu amicum colui candide & quantum in me fuit ad fortunam ipſius in melius provehendam opere & conſilio contuli omnia, qui laudi mihi duco prodeſſe quamplurimis auxilio meo indigentibus, licet ab omnibus non æque grato affectu recipiatur. Quin eo loco habui, ut, quum in aulam Regiam evocarer, ipſum dignum judicarem, cui & munus meum, & ægros curæ meæ commiſſos, interea concrederem. Nunc quidem magnopere doleo, ipſum maturius eſſe ereptum, lætor tamen ſimul, dum video, Te patris veſtigia legere cum cura. Perge igitur qua cœpiſti via, tuere nomen Parentis, amplifica & utere ubique ſucceſſibus rerum proſperrimis. Sic fauſto omine ſuſcipe Doctoris dignitatem, de qua Tibi gratulor, & certo perſuaſum habe, me Tibi quoque benevola voluntate defore nunquam. Vale. Scribeb. Halæ Idib. April.*

MDCCXXIX.